

L' hereu

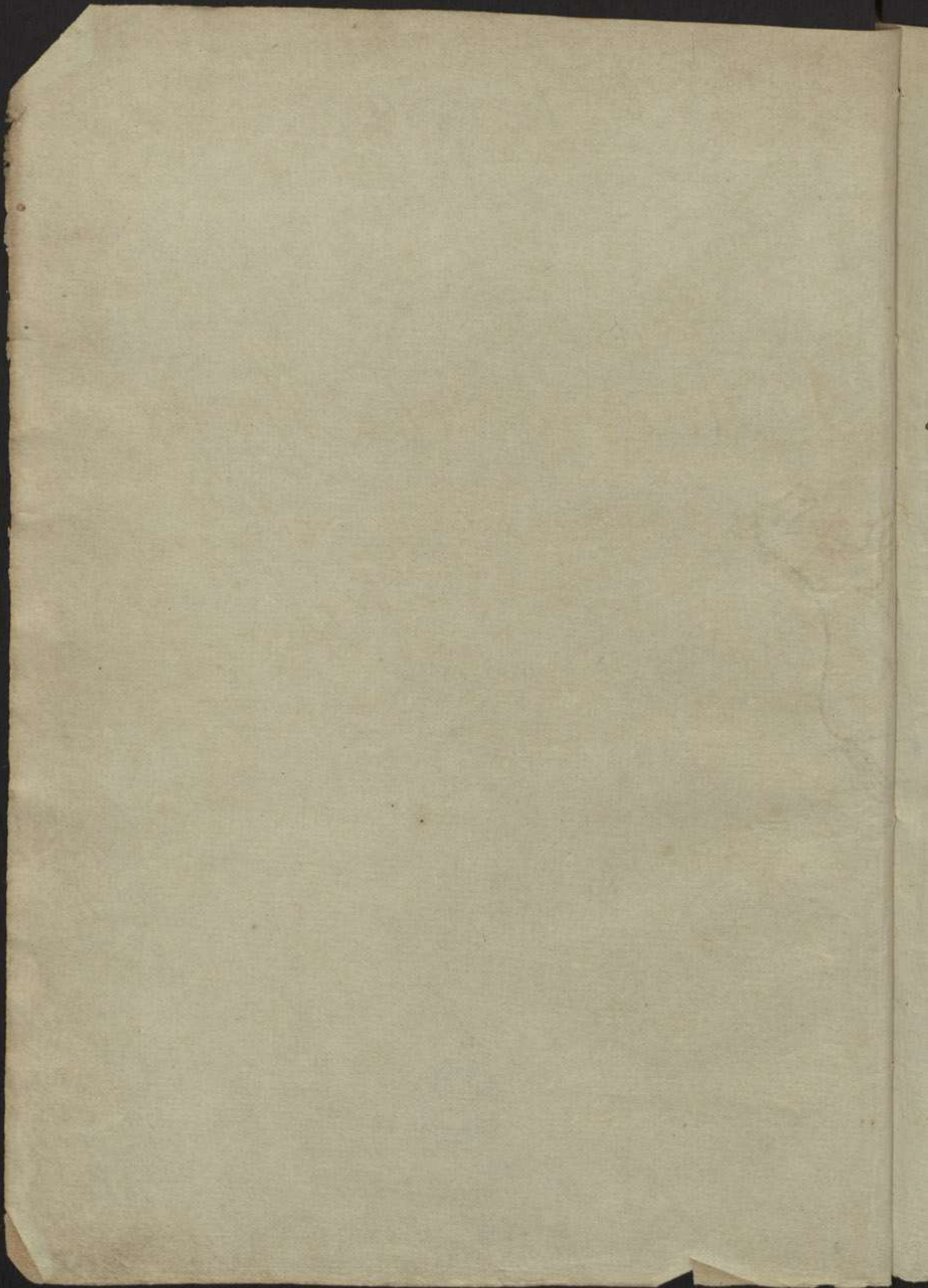
del
Apotecari,

Joaquim Ferramon

791

L' hereu del Apotecari

Comedia catalana en

un acte y en vers.

Personas.

Actors.

Laya

Clareta

Trifon

Cintet

Bernat

Tedoro

La Cayetana Vidal

" Balbina Pi

J. Gervasio Roca

" Fran^{co} Puig

" Isck Soler

" Joaquin Pinos,

3

Acte Vnich.

La escena decentment amoblada. Taula, vetllado en el centro ab lo precís per escriurer. Sofa, dos sillons, cadiras, cuadros y taula tocado. Porta al foro, altre a la dreta a tercer terme, balcó en primer y dos portas a la esquerra, primer y tercer terme.

Escena I

Clareta (escriuin.)

Clareta... Cuan ell rebi aqueixa carta de segu s tornará boig de malicia. Dos mots mes, y s acaba; ja n' hi ha prou
(Llegint)

Dispon de la que con delirio te ama y siente el corazon traspasado por la

mitad, con las flechas de tu amor.

Clara Fanal y Pallós.

(deixant de llegi.)

Aquí bent elá t'hi explico,
y ell buscará un ramey bó
per destorbá que jo 'm casi
ab un beneyt; ¡ay jo t' toch!
potré si que s'han cregut
casarme ab un cualrevol!
¡Cuánt en Teodoro ho sàpiga...!
¡Aquell si qu' es guapo! ¡oh!
¡Cuan ell m' diu que m' estima
me fa uns saltirons el cor!
¡Bah! que diguin lo que vulguin
els castellans saben molt
y els militars mes, yo ho crech.
Com que sempre rodan mont
se instruexen; y ademés
portan aquells galons d' or...

4
y fan anà a las señoras
que semblan un pom de flors.

No hi ha mes, o ell, o ningú.

Vaig a buscar 'n el Ramon
perque li porti la carta.

Avuy s'ha de acaba' tot.

Escena II

Trifon y Laya surten per la porta Secreta.

Lay... Si ans vols teni com esclavas!...

Tri... No seño; lo que jo vull
perque la decencia ho mana
es no veureus tot lo dia
rodant; que os esteu a casa.

Lay... Mira Trifont, si jo fos
D'aqueixas de clase baixa
poté m'hi acostumar;ia;
pero ni yo, ni la Clara
debem ferho; perque es tonto
avuy dia estarse a casa.

tri.... Mes tonto es que 'm feu anar
sеме botons a las calsas.

Lay.... Ja saps que vînch de familia
distingida; y que casada
no hi volgut descendi' may
a fer cosas que 'm rebaixan.

Si 'm vaig casà 'm un plebeyo,
va ser de desesperada.

tri....; No soch plebeyo ho entens!
que tinch creus mol ben guañadas
y una que fins me fa noble
de 'ls de la llave dorada
que el dia que m'acomodi,
la duch pel mitx de la hambla
y ningú 'm podrà di res.
Sinò que a mi no m'agrada
du penjarellas al pit
ni claus al costat penjadas
com si fos encarceller;

ja m' tinch prou ab las de casa.

Lay.... Vetagui; per tres creuhotas

ja s' creu ser noble de casta.

Y encara de qui las te?
De una reina destronada!

Lo meu pare es mol distint;

perque va salvá' alguns freres,

va nombrarlo caballer

a mes de darli las gracias

Carlos quint mateix; ho entens?

Tri... Ja... ja... ja... Quin rey d' espasas!

Lay... Piu, riu papanatas!

Tri... Ton pare va tenir sort;

y el cap de pocas setmanas

de haberli dat la noblesa

s' acaba' tot; y ell a Fransa,

a gastar-se el que tenia;

y cuan va torna aqui España,

per pogerte mantenir

fins tingué' de fer sabatas.

Aquí tens la gran noblesa
porada als peus...

Lay. - - -

Calla! calla!

Trifon no'm treguis de test,

Trif... Sert mes pobre que las ratas

te vaig coneixa ; recordas?

y a fe que va ser sabada

la entrevista, quant hi penso...

Yo tranquil me parsejaba

pel passeig nou, quant te miro

del teu para acompanyada.

Tu portabas mantellina

y sabatetas lligadas,

ab un peu com un pinyó....

Aquell peu ne fou la causa

del meu casament. (suspirant.)

Lay. - - -

; Pavana!

Trif... Lo teu pare feya riurer;

tot mudat, ab gran casaca
i, aquellas que en temp dels Godos
ja hi habia qui en portaba.

Semblaba de aquells tan rancis

que per la semana santa

van,
veura seguir monumenti;

¿saps? que fan aquella fatcha!

Lay... Mes val que t prengui per boig.

¡Ay seño! mireus qui parla!

No 's pot trova' ab un ventall

una figura mes rara.

Sel pare no vull que 'm parlis

perque tu luego t propasas

y te 's precis que compregas,

que desendim de sanch blava;

que so una senyora fina,

y que tinch las unglas llargas.

Trif... Amigo, si aixó es finura!

La finura no esgarrapa.

Lay... Cuan mes m' hauria valgut...
tant militars que m' rondaban!
Quin cambi! senyo! quin cambi!
Jo ab un adrogué casada!

Trif... Y jo m' vaig casá m' la filla
d' un sabater.

Lay... No; te enganyas,
el meu pare...

Trif... Be! es igual,
era un que feya sabates.

Lay... Al fi un home de la plebe!

Trif... Que no vols callá?

Lay... No encara,

Trif... Donchs avuy no surtireu

Lay... Aixó si m' dona la gana.

Trif... Qui governa?

Lay... No pas tu.

Trif... Endevant donchs; sera un altre.

Jo soch s' amo.

7

Lay. --- --- --- tot seguit,
Trif. --- Es dir que vols dur las calzas?
Lay. --- Cani sempre ne portat,
Trif. --- Pro las mevas son de llana,
Lay. --- Jo las duch de calico,
Trif. --- Y ademés son ben forradas
y tenen botons y elastichs
Lay. --- A mi tot això m'embrassa,

Escena III

(Sits y don Bernat f La)

(Saluda desde la porta del fondo, y els altres se-
queixan la disputa sens reparar ab ell fins indi-
carho el vers.)

Ber. --- Deu los quart,

Trif. --- (enfadat y amenassant) Si no fos perque...

Lay. --- Uy! uy! --- fugiu. (burlansen)

Trif. --- --- --- Laya, calla.

Ber. --- (Sembla que estant de renyinar.)

Lay. --- Avuy surtiré ab la Clara

tota la tarde, y el vespre
anirem acompanyadas
de aquell militar tan guapo,
à sentir las sulipantas.

Trif. -- Y jo tancare' la porta
y el llit falta gent.

Ber. -- -- (aparte.) (Carambas,
son barallas de debo.)

Trif. ... Y per primera vegada
rondareu tota la nit

Ber. ... (Tixo es una mica massa.)

Deu los quart. (baixant.)

Trif. ... -- -- ; Ola Bernat!

(Simula!) (ap. a Laya.)

Lay. ... -- -- Bo! m' agrada!

Es dir que perque hi ha gent
tinch de calli? ; perque m' faltas!

Son Bernat, no 'n fassi cas
perque estich desesperada.

Ber. ... Sento trovarlos aixins,

Trif... Noy son moda las barallas (ironich.)

Ber... Entre marits y mulers
ja es precis una gran causa
perque devant d' un estrany
segueixi la marejada,

Trif... Sigas jutje.

Lay... Si senyo;
pero no m' cregui paraula.

Ber... Endevant,

Trif... Explicat tu

Lay... No, tu, que ja comensabas,

Trif... Com dius que dire' mentidas!

Lay... No fora estrany!

Ber... Bo! m' agrada!

Aixis no m' surtirem may;

Trifon, a tu et toca, parla;

despres perlara' vostre!

Trif... Es el cas...

Lay... Aixis, despàtxat.

Ber.... Senyora, fassi el favor...

Lay... Tixo' si 'm dona la gana,

Ber.... Carambas! jo no merexo
una resposta tan agra,

Lay... Te raho', si, di'muli.

Ber.... Me ha sufucat

Trif. --- --- --- Com contaba,

Sabrás que aqueixa senyora

al cervell hi te ficadas

sols ideas de figura,

Com si fos una hixendada

vol porta' vestits de seda;

botinas de aguexas altas...

y tot sense calcula'

que de xavo en xavo as guanya

venent quatre gran d' arros,

uns cuants confits, avellanas,

en fi 'l que fa' un adroguè,

que 'm moltas engrunas, para.

9

Digas si 'm sobra motiu,
y tinch raho?...

Lay... (ironica) --- ; Oh! sobrada,

Ber... Ara li toca a voste!

Trif... Veyam, digas,

Ber... --- --- --- trifon, calla.

La senyora deu parlar.

Lay... Donchs sabra' que so casada
ab un home que no es home.

Trif... ; Jo no soch home?

Ber... --- --- --- Catxasa,

No interrompis: ya t' escolto.

Lay... Y ho sostinch.

Trif... --- --- ; Altre vegada?

Lay... No; no es home, es un negre
que 'ns vol tenir com esclavas
y els negres, he sentit dir
que no son de carn humana.

Trif... Ja no hi ha sans que ho aguantin.

Lay... - Quan una senyora a casa
ho fa sols per ser mes libre,
per gantá 'l que l'home guanya;
fèr sa santa voluntad
y no ser may vigilada
No es veritat, no tinch raho?
Siqui! contesti!

Ber... (después de una pausa.) No m'assa,

Lay... Que dius? (furiosa)

Ber... - Per xo no si alteri
La muller deu ser manada
y acatar del seu espos
las ordres, bonas o malas.

Trif... (Ay pobret! ja ets tret la rifa!) apart

Lay... (para de si) y a voste qui li demana?
Mineus l'advocat de pobres,

Trif... Cuidado que tu et proparas,

Ber... Senyora, yo no li falto,

Lay... Sobre; te raho; panarra,

Trif... Laya!

Ber.... - - - Que m'ho diu a mi?

Lay.... - A voste, ¿perque?

Ber.... - - - - - ¿Caramba!

això es tractarme de tonto,

Trif.... - No'n fàis cas.

Ber.... - - - - - ¿Oh! m'agrada,

Trif.... (a Lay.) Vesten y será millo.

Lay.... - Me'n vaig, que estich alterada
y el meu rango no'm permet
que jo parli ab gent tant baixa. (m.)

Escena IIII

(Trifon y D. Bernat, se plegan de brazos y
se miran un moment.)

Trif.... ¿Quet sembla?

Ber.... - - - - - ¿Carambas noy,
quins pebrots!

Trif.... - - - - - Això no es res.

Ber.... - ¿que ho feu gaire sobint
axò de brallàhos?

Trif-----; Jo ho crech!
per no perdre la costum
fins adormits ans brallem
com ella te mata jeya...
De vegadas...

Ber----- Si, ja entenck;
ja; deu clava' algun tostorro.

Trif-- Prou; y que va de valent.
fins m' ha arribat a fer blaus;
pero com ja hi estich fet...
¿Sabs lo que mes m' incomoda?
que surtin tan a paseig;
y en quant veu un militar

fins sembla que perdi el seny.
Sort que jo li tinck las riendas,

Ber.... Donchs aguàntala ben ferm.

Trif.... No tinguis go que s' escapi.
No m' ha faltat may.

Ber----- Ja ho crech.

Trif.--- Mes parlant d'un altre cosa,
 ahont ets deixat l' lintet?
 Tu ja saps com van queda;
 hem de arreglar el ~~casament~~ avuy mateix
 el casament.

Ber.--- Per xo vinch.

Trif.--- Donchs y el noy?

Ber.--- A explicare...

Trif.--- Com es que no l' has portat?

Ber.--- Si es aqui

Trif. (busca per la escena.) Doncas no l' veig.

Ber.--- Vuy di que es a Barcelona.

Trif.--- ¿Que vols que si perdi?

Ber.--- No ho crech.

Perque si es aqui al costat.

Trif.--- ¿Aqui al costat? y perque?

Ber.--- Home si no 'm dexas di

no acabarem may.

Trif.--- Corrent.

Hem arribat plens de pols

com pots pensa.

Trif. -----

Prou.

Ber. -----

El trench

caminaba ab molta furia,
y a més feya un xich de vent,
nos ha porat moy... figurat,
tots semblabam molinés.

Jo que li dich a n' al Cinto,
anem mol brut...

Trif. -----

Ja ho entenç

y heu demanat un respall
per treurer la pols

Ber. -----

Axó es.

Luego en una barberia

s' ha fet tallá' bé' 's cabells;

li se fet rentar be la cara

ab sabó d' aquell vermell,

li han posat oli d' oló';

y ara fa un goig d' allo' mes.

Pero ja anabam a entra
 quant jo m' adono dels peus...
 Dich dels peus, de las sabatas,
 y com el costat mateix
 he vist una gran botiga
 de llimpiabotas, entens?
 he pensat mentre el llimpiant
 m' adelanto y...

Trif... Ben fet,

Ber... Mes ara que estem tots sols,
 lo del dot si t sembla be...
 podrem tracta...

Trif... Ben pensat,

Ber... Jo ho dich per no perdre temps
 y sent cuestio' de interesos
 crech que convè que m parlem,
 perquè la mort y la vida...

Trif... Tens raho; solh deu la te.

Ber... Endevant donchs, ja t' escolto.

Trif... - Some jo li donare'...
y això fent un sacrifici
tres centes lliuras... Despres
una calaixera nova.

Ber... - Vüida o plena?

Trif... - Ja se entent,
ben plena de roba blanca.

Ber... - M'agrada; ho hem de saber
perque ab cuestio' d'interesos
l'amistad esta de mes.

Digas, que mes li darás?

Trif... - Lo vestit de carament...

Ber... - ¿Será de seda o de llana?

Trif... - De seda home.

Ber... - Ah! be, be,
Segueix... digas, continua

Trif... - Oh! no li puch dar res mes.

Ber... - Que vols quet digui, es mol poch.

Trif... - Poch dius?

Ber... - Ell es hereu,

y hereu del apotecari
de la vila de Canet.

Tu saps que tinch pou a casa,
y aquell pou, val molt diners,
perque en lloch de medicina....
Me comprens?

Trif... - - - - - Prova que t'entenches

Ber... - Es precis que tu fassis un esforç

Trif... - Ja 'l faig,

Ber... - - - - - ¿tu no ets adrogué?

Trif... - Ara si que m' feras riurer;
¿que no ho saps?

Ber... - - - - - Per xo matex
al menos paga els confits.

Trif... - Bernat, axó no pot ser.

Saps que m' hi guarno la vida
y es inútil, no m' parlem.

Ber... - Trifon, no siguis tacanyo.

Trif... - Demànam cinch duros mes
pero nes de la botiga.

Ber.... Vina aquí no siguis terch.

Si ab quatre lliuras de Dubas
estás en paus.

Trif----- Ja ho entenck,

mes la botiga es sagrada,

Ber.... Pero si encara hi pertis mes...

¿No dius que vols da cinch duros?

Trif.... Avans que un confit.

Ber----- Corrent,

¿A quant vens la confitura?

Trif.... A cinch rals la lliura,

Ber----- Veu!

cuatre lliuras son vuit rals

y cinch ja n fan cent.

Trif.... Ba, ba, ba, que vols que t diga.

At dare' cinch duros mes,

y per ferhi jo ganancia

m' ho compras a mi matex.

Ber.... Convinguts,

Trif----- Despres de tot,

cuam mori ja y ma multe

ja saps que queda pubilla,

Ber... Aregurem el present.

Jo tampoch tinch altre fill,

y en quant mori tot es seu,

Pero noy t'gués per ara

sols el just li donare.

Trif... Donchs sapiguem aquex just

Ber... Per estar mes prompte llest,

daré el matex que tu donas

Ti hi conformas?

Trif... Me está be.

Com la noya enten de drogas,

y com ell tambe ho entent...

Ber... L'hereu d'un apotecari...

Trif... Pubilla d'un adroguè...

calcula si s'avindran. (nient.)

Ber... Potré massa. (nient 'l don)

Trif... Ja te entench.

Pero com mes nêts millo.

serás padri' del primer.

Ber... Jo del segon, ja se sap...
y dels que vindran despres...

Escena V.

(Los matexos y Cintet pel fondo. Vestit ridi-
culament, ab sombrero y casaquilla, sabates enllustra-
das, tot estrany, pero mol net.)

Cin... Que Deu los quart,

Ber... - - - - - Ja es aqui

Trif... Entra Cintet, endevant...

carambas que t' has fet gran,

Ber... y guapo.

Trif... - - - - - Si ja ho pots di,

Ber... ¿No saps que fan els miñons
cuán arriban?

Cin... - - - - - ¿Com ho pasa?

Trif... Mol be: y tu? Si ell ja es de casa...

Cin... Per ara tots estem bons,

Ber... (Pregunta per la Claret
no sigas tonto: enrahorra.)

Cin.... ¿Y la Claretta esta bona?

Trif.... Ella sempre axerideta
com un perol: ¿Que t'agrada?

Ber.... Mira, com ne ha preguntat
sens dirli ningú.

Trif.... — — — — — Veritat.

Potsé que está atrafagada
per baix. ¿Vols que la cridem?

Cin.... Oh! no li tinch que dir res.

Ber.... (Falós!) (apar a Cinto)

Trif.... ¿No ets el seu promes?
vamos no diimulem.

Ber.... També' tens unas sortidas,
tot lo camí no ha callat

Trif.... — — — — — ab la noya.
Está cortat.

Cin.... (Papa, voste diu mentidas)

(Cemeña el clatell a don Bernat.)

¿Tinch sanch aquí?

Ber.... — — — — — No; perque?

Lin.... Despres de espera dos horas
m' ha dat un cop de estiroras
el dimoni del Barbe....
Com que avuy m' han pentinat...

Trif.... Si ja veig que vas pulit;
això es bo, net y aixerit.
La pubilla cridarè...
no 't sembla?...

Lin.... M. farà favor,

Trif... Noya? (dirigintse al foro.)

Ber.... Fesli be l'amor, (a Cinto)

Lin.... Ja veurá com li fare!

Escena VI

(Sits y Claretta pe 'l foro.)

Clar.... ¡Me cridaba?

Ber.... Entra Claretta,

Clar.... Que Deu lo quart D. Bernat
i que tal? com los ha probat
el viatge.

Lin.... (Es mol guapeta)

Ber... Ja ho pots veurer bastan be,

Cin... Gràcia a Deu tots trempats,

Clar... En Cinto... (sent com qui no l'conex.)

Ber... — Hem vingut plegats,
per arregla'...

Clar... — Si ya se... (indiferent.)

¡Carambas! no l'conexia!

el trobo tot cambiat,

Cin... Es perquè ara 'm veu mudat
si 'm vegès de cada dia...

Clar... Tal vegada siga axó,

Com l'he vist allí a Canet
ab gech...

Trif... — Axi es mes guapet,

Clar... y ara el veig fet un seño!

(Si un dels que fan redolins (apar.)
el troba per un carré...)

Trif... Bernat; ¿saps que podrem fer?

Ber... ¡Teu diras!

Arif. Entram a dins.

(Deixemlos sols.)

Ber. (Sense raho.)

Arif. Y podrem enrahona.

Ber. No 't moguis, (a Cintet)

Cint. Mol be papá.

Ber. (A Cintet indicant que parli ab la noya.)

Y ja m' entens.

Cin. Si seño.

Ber. Claretta fesme el favor. (pe'l Cintet.)

Clar. Prou, prou, vagi descansat.

Cin. No tornin gaire aviat (a Bernat.)

perque li vuy fe l' amor.

Ber. Podria sorti' al carre.

Cin. No tingui' go; no m' moure.

Arif. Com la noya el distreura. (m^p.)

Escena VII

Cintet y Claretta.

(Despres de una gran pausa y mirantse repetidas vegadas.)

aman

Clar... (Si altre candela no tens
que casarte ab la Claretta
estas fresch.)

Lint... (Que es bufoneta.)

Clar... (No t' passara' de las dents.)
(pausa.)

Lint... (Ella fa l' disimulat;
jo no se com comencia,
perque axo de ^{enamora} erratoria
no ho tinch gaire estudiat.)

Clar... (Sins que parli, callare'
per sabe l' comensament.)
(pausa.)

Lint... Tant se val! vuy se valent. (resolt.)

Clara...

Clar... Qui?

Lint... Jo li dire'...
(pausa.)

Clar... Enterats, no parli mes

Lint... Jo no se; m' falta l' valor,

Li voldria fe l'amor,

pero com no hi entench res...

Clar... - ¿No ni ha enseñat cap miñona?
alli a Canet?

Lin... - No señora,

¿No veu que la gent de fora

son mes ruchs que a Barcelona?

La pubilla de 'n Bado

m' agradaba, pero ca;

ni sabia erahona;

¡y fins li vaig fe un pató!

Clar... - Vuste' es un miño' d' empresa.

Lin... - Pro... m va planta' un rebes

que desde llavors, may mes

hi estimat a cap pagersa.

Mer valesa las de Ciutat

que sou netas de Clatell.

Clar... - Si, ja veig que es bon aurrell,

solament que esta aixelat.

Cin... Que no li agrado? ay carat!
; Mirim be! ; No soch guapet?

Clar... Si hem de parla' da Cintet,
s' hi dire'...

Cin... Que?

Clar... ; La vritat!

M' agradan els homes forts
que s' expresin ab finura,
y vorté es masa criatura
per sabe' tant.

Cin... ; Quins pebrots!

Es que si m' vol escolta,
tambe se parla' pulit,

Clar... Anem, tornisan al llit
y no 's cansi, qués en va,

Cin... Veura quinas parauletas,

Clar... ; Prou!

Cin... tambe' se tira' floretas,

Clar... ; De bosch potse?

Lin- - - - - ¡La! d' amors,

Clar- - - - - Vingan agueras flor etas,

Lin- (comença despay y va crexent hasta al final.)

Te la boca de piño'

els ulls vius y lluent;

com a perlas te las dents,

y el cosset prim y bufó,

Lo naret mol refilat,

las galletas de sati,

el cabell mol negre y fi,

y el coll sembla tornejat,

Las espatllas y el demes....

Clar- - - - - ¡No digui cap disbarat!

Lin- - - - - ¡Oh! ara ja hi comensat

y im te de escolta y tres mes,

Las espatllas fan patxoca,

els bracet com una neu,

y si un li mira el peu

hasta sembla que es trastoca,

La pantorrilla no ho dich
pero m penso com serà!

Clar... Vol fe el favor de calla?

Lin... Ja acabo,

Clar... ——— Calli,

Lin... ——— So t. flich,

Lo meu papa m'ho ha manat
y s'hi tinch de fer l'amor,

Clar... S'hi ha prou,

Lin... ——— Farim el favor...

Estimim... (ab molt mirro.)

Clar... ——— Fill meu ja es tart,

Lin... Miris que ell me reñará...

vamos auiti, digui si,

sino me enfado,

Clar... ——— ¿Vol di'?

¿Des quín cas!

Lin... ——— ¿Me estimará'?

Clar... (No he vist re mes animal,

Ni per ferhi broma es bo.)

Lin... ; Ay Clara! (suspinant exagerat)

Clar... (ab burla) ; Si que pateix!

Lin... ; Ja te raho!

Clar... ; De quin mal?

Lin... Quan la miro tan salada,
sento que m ve una calò'...

Clar... Si vol, obrir el balcó!

Lin... No, ca! si encara m agrada,
Es alló entre caló' y fret,
Esgarrifansas,

Clar... ; Ja se!

¿Pateix dels nervis vorte?

Lin... De tot pateixo

Clar... ; Pobret!

Lin... Si vorte m volgués curar,
sols ab una parauleta...
vamos, estamim Claretta...

Clar... Si es per remey... (ab mofa.)

Lin... Bien, ja esta!

per bon art ò per mal art...

Aguex cap val tan com pesa;
endeuant ja tinch promera,
ens carem y...

Escena VIII

Clareta Cintet y Teodoro.

Teod. Deu los quart!

Clar. ... Ola Teodoro! endeuant,
Li presento aguex miñó
fill de Canet. (al nota.)

Cin. ¡Servido!

Clar. Que ha vingut com aspirant
de la meua ma.

Teod. ... (admiracion fingida) ¿Voste?

Clar. ... Don Teodoro Rocafort,
tinent, guapo, bon xicot,
y valent com el primé,

Teod. ... Per lo que m vulguí mandá
disposi.

Cin. ... Lo matex dich,
(Y el trova guapo ¡jot flich! Japon.)

Cinto axo no pot ana.)

Quina durant la qual Teodoro y Clareta miran a Cintet
{ desego se miran els dos y fan esforços per contenir el riure
hasta que diu Teodoro }

Teod... ¿Sonchs voste' estima a la Clara?

¡No es pas tonto!

Cin... No seño.

Teod... Sembla que es mol bon miño' (ab mota.)

y axerit y el que es la cara

pot passa', (a Clara.) Voste' que hi diu?

Cin... El meu pápa ja hi consent,

Clar... Be atrem de fe un pensament,

Teod... Es elegantot, (rient.)

Cin... ¿I, en riu?

Teod... Vol calla? (si es un ximplet) up

Clar... (Un beneit.) (m. a teodoro.)

Teod... (Dexans als dos.

Es un tipo delicios.)

Clar... Als dexo un moment Cintet

Cin... (Per mi "en burla, ¡ay jöt tock!")

Clar... Com ja queda acompanyat...

Lin... Be, com vulguí,

Clar... Torno aviat,

Teod... No tinc prena,

Lin... Jo tampoch. (m)

Escena IX.

(Linet y teodoro. Pausa. Teodoro treu la petaca y encenenent un puro diu)

Teod... Voste fuma?

Lin... Cansí may.

Me fa cor agre.

Teod... Son bons,

Lin... Si, pero m merejeria,

Teod... Com vulguí, jo fumo molt, detras de un cigarro h altre,

Lin... Aixó son inclinacions,

Voste com a militar,

ya es precis que sigui fart,

teod. . . . Se conex que no te vicis;
que es un bon noy (guara.)

Lin. ; Si seño!
may m' hi brallat ab ningù.

teod. . . . ; Y si convingues...

Lin. ; tampoch!

teod. . . . ; Se dexaria pagà?

Lin. . . . tant com axo potré no;
perque prime fugiria...

teod. . . . (Vamos es un bon xicot,
Mes parlant d' una altre cosa;
com li van els seus amors
ab la Claretà?)

Lin. Molt be.

teod. . . . Y vol di que no hi fa d' or?

Lin. . . . ; Jo se d' or!

teod. . . . ; Pobre Cintet!
y que n' es de bon miño!

Lin. . . . ; Que s' en burla!

Teod. Una miqueta,

Lin. Don Teodoro a poch a poch,
miri que ho diré 'l papà,

Teod. Cuidado a moure soroll,

Lin. Ay carat!

Teod. Parlem baixet. (amenasantlo)

Lin. Aquest home s torna boig,

Teod. La Claretta ha de se meva,

Lin. tot correns; hoy, te raho!

Ella ja m' ha dat el sí...

Teod. Per broma no mes;

Lin. Si, prou,

Teod. Vaya un casament faria

ab un seño de cartro,

Lin. ¿Yo de cartro? mirim bé;

si hasta porto el vestit nou,

Teod. Acabem las ximplerías.

Si vol que el tregui del mont
torri a parla' ab la Claretta.

Lin. . . . ; M'adres! (volent fugir.)

Teod. Si mou esbalot
li escaño,

Lin. Ay, ay, ja callo,

(Que s' valent aquest seño)

El meu papa m'ho ha manat
y tinc de complir,

Teod. Chiton!

Quant son pare li preguntí,
vosté' diu que no la vol,

perque está ben enterat
que té antigues relacions

ab un altre. Del contrari,
allavors entraré' jo,

y sens gastar compliments

li esberlo com una nou. (Paura)

Lin. . . . ; No vol res mes? pot maná!

Teod. . . . Lo que l'hi he dit; dexim sol.

Lin. Mol be diu. Que ho passi be,

Cin... (No'm casaré pas; jo t' flich!)

Escena X.

(Teodoro.)

Teod... ¡Pobret es un infelis!

S'hi ha agafat un tremolo!...
Segu que caurá malalt
del susto. ¡Pobre xicot!

Escena XI

(Teodoro y Laya.)

Lay... Ola! Teodoro, que tal?

Teod... Yo sempre el mateix, mol be.
A voste no l'hi pregunto.

Lay... Gracias; diguim: el Cintet
ha sortit d' aquí tan groch...
¿Sap la causa?

Teod... Ca! no es res!

Lay... S'hi he preguntat que tenia
y ha fugit com un llampech.

Teod... Es que esta enamorat

de la Clara,

Lay. --- No pot se,

teod. --- Per ventura ho ignoraba?

Si ja es antich,

Lay. --- Bah! no ho crech,

La Clara es incapàs

i estimà a n' aquell beneit,

No l'hi fazi tant poch gust,

Despres, que m consta molt be

que el que li te el cor robat

es sols vostè y ningú mes.

teod. --- Ja ho conto senhora Laya,

pero segon se desprent

de una carta que la noya

m' ha enviat ara mateix,

lo seu marit l' an parat

va concerta el casament

quant varen passa l' estiu

alli al poble de Canet,

Lay... Jo 'n sabria alguna cosa,

teod... No ho dupti,

Lay... — — — — — Que li diré?

teod... L'hi volian porta oculta
fins que casi estigués llest.

Lay... Jo li dich que m' sentirant
vaya no faltaba mes...

Aquí casa mano jo
y el meu marit obeïx,
y es inútil dar hi voltas,
que la noya es per voste.

teod... De axo m' estich ben segur.

Lay... A n' el Trifon, li dirém
dos o tres dias avans
de efectuar-se el casament;
y si acas nega el permis,
se casarànt de secret.

teod... Ah gracies; senhora Laya.

Lay... No hi ha de que; s' ho mereix

vonté es un jove mol guapo...

Escena XII.

(Los mateiros, Trifon y Bernat que sentint
las ultimas paraulas si detenen al peu de la
porta escoltant.)

Trif... ¿Sens Bernat?

Ber... — — — — — Calla; escoltem.

Trif... L'hi diu guapo,

Lay — (a teodoro.) — — — Mol formal,
y m'agrada.

Trif... — — — ¿Que no ho senti?

Ber... Calla, si pots,

Trif... — — — — — Oh! si puch!

Diu que l'hi agrada...

Ber... — — — — — Corrent,

Teod... No tinch mes quedarli gracies

Lay... Me las donará despres,

Trif...; ¡So m demayo!

Ber... — — — — — Pit y fora,

Laya Aixo si, guardi el secret,

que si en Trifon ho sabia...

Teod... Prometo que l' guardare,

Trif... Aguantam el cap que caig,

Ber... Si que el tens bastan calent,

Lay... Despres encara que ho sapiga
com ja no hi aurá remey...

Trif... ¿Portas algun trempa-plomas?

Ber... Perque el vols?

Trif... Los matare;

S'exemel,

Ber... No siguis tonto.

Lay... Sema' vingui allá a las set
que ell acostuma a sorti,
y axis tots sols...

Teod... Donchs vindre,

Trif... ¿Que t deya dels militars?

¿L' hi agradan?

Ber... Noy, quedo fret,

Lay... Los que viuken per l' amor

Devitjan está solets,
y encara que'l meu marit
es un tros de ga, ¿comprent?
convé portarlo engañat.

Teod... Donchs fins a demà.

Lay... A las set.

Trif... Que tantas contemplacions. (altrant la veu)

Ber... Trifon per Deu...

Trif... Déxem fe.

Lay... ¿Qui es? (anustada pel crit den Trifon)

Trif... Ningù, soch jo.

Lay... Que passa?

(petita paura y ab molta ironia)

Trif... Seu lo quart serio' tinent,
¿voste bo?

Ber... (Calma Trifon,)

Teod... Per ara... ¿y voste'?

Trif... també.

Lay... (Escoltaban,) (Si sabrà!)

Teod... He pujat aquí un moment

per suplicà' a las señoras
si aguaxa nit...

Trif. --- Mol ben fet,

Teod... Tenen gust de passà' un rato;

Donem un petit concert
cuatre amichs, y sent vehins,
he cregut com un deber
convida' tot lo vehinat,

Ber... (Què's mentide')

Trif. --- (Que es pillot.)

Teod... La señora s' excusaba
perque està' n'vol...

Trif. --- Sa ho veig;

sembla que hi aurà' tronada,

Teod... Serà' cuestió' de curt temps,

Las tronadas del estiu...

Trif... Mes sol caure algun llampech

y el pobre que l' toca al cap,

de mitx a mitx al partex.

Lay... (Enolltaban.)

Teod... (ho han sentit.)

Ber... (Trifon, no t pèrdis per Deu.)

Trif... Laya, baixa a la botiga.

Lay... ¿Que hi baixi? ¿Sabrem perquè?

Trif... Tenim de arreglar alguns comptes
enrredats y no 'ls entench.

(Acostantse a teodoro, li diu ab molta forsa y baix.)

Comenci a enmolar la espasa,

Bernat, luego pujaré,

Escena XIII

(D. Bernat Teodoro luego l'intet.)

Ber... Fins t'hi espurnaban els ulls
probre trifon, ja estas fresch.)

Ja ho veu seño militar

de que es la causa voste!

Teod... Vol fe el favor d'explicarme...

Ber... No hi tinch cap inconvenient.

¿No li diu res la consciencia?

Teod. . . . Sino parla cl. . . .

Ber. ¿No ho veu,
que aixis posa la discordia
entre marit y muller?

y que hi pot habé un suísidi,
o un assassinat, o un plet
de demanda de divorsi

que fóra lo mes prudent?

Els miñons ab las miñonas:

deixi a cada hu ab els seus

y no s' figui voste al mitx

sen l' ofici de serpent

volguensa menja' la poma

que pertoca a n' als demés.

Teod. . . . Diguim, ¿ha estudiat el Fleuri?

Ber. . . . Si, que vol di'?

Teod. Ja es coneix
com recorda a Adam y Eva

y sap allò' de la serp...

Ber... Pro hi llegit luego altres llibres
mes profundos, ho te entes?
perque jo so farmacèutich
en lo poble de Canet.

Teod... Ah! es di, que vosté es el pare...

Ber... Del meu fill...

Teod... Si d'en Cintet.

Vamos ja entençh la jugada.

Ber... Gràcias a Deu que ho compren;
si seño ho hem sentit tot.

Teod... Me'n alegro.

Ber... Jo tambe.

Cin... (sortint) Abaix 's brallan papa,

Ber... ¿Es barallan?

Cin... De valent!

El seño Trifon fa uns crits...

y doña Laya uns xisclets...

Ber... Vosté sera' responsable

si hi ha una desgracia, ho sent?

(Agueros dos versos los diu mol exasperat y eridant mol.)

Escena XIV.

Los matexos Claretà.

Clar... Que cridan? que 's cala foc?

Teod... Crech que es boig. (a Clarà.)

Ber... — — — — — Jo boig?

Clar... — — — — — ¿Vostè?

Ber... Tinguis compte ab las paraulas.

Cuidado seño tinent

que si ho dich al General

me 'l planta pres a un castell.

Cint. — (Es clà com que porta espasa

gran mal que siga valent.)

Clar... Desitjo sabe' el motiu

que mou aquest desconsent,

Ber... No, es milló que ho ignòrhi;

la decencia no permet...

Teod.... Clara, no li fasis cas

perque ni ell mateix s'entent

Ber. (fora de si.) L'hi planto un cop de bastó

si'm torna a insulta,

Lin. (arrestat) — — — — — ; Per Deu!

¿Deu que porta sabre?

Clar. — — — — — Callint,

Teod.... Quant jo dich que es un ximplet

que s'ha escapat de san Boy...

Ber.... Noy aguantam que'm perdré.

Lin.... Papa, papa, no s' enfadi!

Teod.... Sembla un ninot, que no l'veu!

Ber.... ; Soldat! ; ranchero!

Clar. — — — — — ; Ni ha prou!

Teod.... ; Carnestoltes!...

Lin. — — — — — Papa, anem.

Ber.... ; Cigronero!

Teod. — — — — — ; Bell cheruch!

Ber.... ; Burro!

Lin. — — — — — Ay! ay!

Clar. Que son nens?

Ber. Pochs modos.

Teod. Bernat pescayre;

Ber. Militarot de papè!

Teod. Apotecari brut.

Clar. Prou.

Lin. ; Fugim!!

Ber. Que callis,

Lin. Anem...

Ber. Sapiga que soch mol home
y valent com los demes,
ab axó, siguin las armas
las que ho desidexin...

Teod. Be!

Clar. Sabrem 'l motiu de tot axó?
Callint tots, per mor de Deu.

El seño es amich del pare,
y no puch, ni vuy, ni dech
permetre que se 'l insulti.

Don Teodoro pe l' matex,
es amich de la familia,
y 'm sabria greu també
que sens convá ni com costa
y haques algun desconsent.

Per lo tant un xich de calma
per ambar parts, y está llest.

Lin... - Claretta voste m' agrada
no els dexi bralla!

Clar... - - - - - No a fe.

Lin... - Deu, com jo soch un cobart
may m' embolico,

Clar... - - - - - Ben fet.

Escena XV

Los matexos y Srª Laya.

Lay... - Es precis dexarlo esta;
ni se que s' ha enpatollat.

(parlant pel seu marit)

Clar... - Que te mama'?

Teo... — Que ha passat?

Lay... Quin modo de alborotá;

al ultim l' he dexat sol

perque no l' hi entés de res.

Ber... Voste' diu que no l' ha entés?

señora porque no vol;

son espos deu castigar

aguest amor criminal.

Lay... Ja veurá; faní el favor

de callá; o expliquis cla.

Jo criminal?

Ber... — Voste; sí,

Y el seño també; ho se tot,

Lay... Que diu aquest homenet?

Teo... Calli; deximel per mi,

(Se abalanza a Bernat y li detura Claretta)

Lin... Fugim papà.

Clar... — Que vol se?

Teod... Seprens, que es lo que sap?

Si no vol que li òbri el cap,

A parli prompte.

Ber... Parlaré!

Lin... Yo no hi era.

Ber... Calla t dich.

Teod... Sabrem... (impatient.)

Clar... Cúiti.

Lint... (Batusa el mont!)

Ber... Desde allá jo y el Trifon

hem descobert l' embolich;

quant vosteís dos la tramaban

per saltá a lo mes sagrat.

Teod... Es di que ho han escolltat?

L'Alf... Sonchs es a di que escolltaban?...

Sürtim de casa mal vell.

Ber... hi tinch mes dret que voste

y no m moch.

Teod... Jo l'entreuré.

Ber..... Si'm toca li obro el cervell

Clar..... Teodoro; dexal esta,

Ber.... Dech defensa' l' amistad

Lay.... ; Ay! l' esterich!

Teod..... Surti aviat

Ber.... Sich que no men vuy ana,

Clar..... Berus! axo' es un deliri,

(Sostenint a Laya que fingex un atac de nervis.)

Lay.... Quin insult, ay! quin afront.

Teod... Avuy l' esborro del mont, (sostenint a Laya.)

Ber.... Jo l' portare' al cementiri;

Lay.... No puch mes!... (cau desmayada.)

Clar.... S' es desmayat.

Teod... Porti essencia, alguna cosa,

(Clareta sen va pel fondo.)

Lin.... Si vol essencia de rosa,

agui el cap men han posat,

Olori doña Layeta.

(Pona el cap sota la seva cara.)

Teod.... ; Ximple!

Ber. L'intet ja m'apuras,

Lin. ¡Ay! ay!

Ber. Això són posturas,

Si: fingeix la pataleta

Lin. Sembla morta!

Ber. No hi ha po,

teod. Despres els contaré un cuento. . . .

Lin. ¡oh! jo no hi era

Ber. ho sento;

perque ni vuy conta, un jo.

Clara. (Surtin ab un plat, xicre y drapet.)

¡Dinagre!

teod. Prompte li para.

Ber. Es da; mal herba may mort. . . .

Clar. D. Bernat fasi el favor.

de recordars que es de casa,

Basta d'insults, s'ha acabat.

Ber. Clara, no ho dich per vosté,

Clar. Es igual; lo matex te

¡es la mare!

Cint. - - - - - Ben xafat!

Lay. - - - - - Encara aquest homenet?

Vajrent,

Ber. - - - - - Me 'n vaig aviat,
pero antes vuy arreglat
lo casament del xicot.

Teod. - - - - - (Stra be 'l bo.)

Que vol di!

Lay. - - - - -

Ber. - - - - - He parlat ab son marit,
y els dos habem decidit
casa' els noys.

Lay. - - - - - De veras?

Ber. - - - - - Si.

Teod. - - - - - (Recòrdat com hem quedat.) } a Cintó

Ber. - - - - - El noy viu per la clareta;
ya sabé; com es guapeta

Qu' estrañ que l' hi hagi agradat?

(Parla burro) } a Cintó

Cin. - - - - - Jo... sí...

Teod. - - - - - (No!) } a Cintó

Cin... - Jo... no...

Ber... - (Hi pego.)

Clar... - (S'explica.)

Lay... - Vègi! ¿la troba bonica?

Donchs també l'hi trobo jo
per ser joya de gran preu.
Fa temps que està demanada;
ab axo, per ser casada,
serà casada al gust meu.

Ber... - Lo seu marit m'ha promes...

Lay... - Donchs dich que no, y s'ha acabat

Ber... - El noy està enamorat,

Lay... - La noya ja te promes,

Ber... - (Parla animal! ¿quín xicot!)

Sabrem qui es el preferit,

Lay... - Un jove molt axerit;

don Feodoro Pocafort, presentantlo.

Cin... - (Ja ho sabia.)

Ber... - Quín cinisme, escandelitant.

U voste comportaria....

¡No pot se'! ¡Jesus maria,
Clara, fugi del abisme
creguim, estimhi al lintet,
y abandonem la ciutat;
s'aire de aquí está empestat.
Càin y vingui a Lanet.
Ell s'estima de debo!

contesta noy; ¿no es aixis?

Teod.... (Et mato si acas dius si.)

Ber.... (Et mato si acas dius no.)

Lin.... Ay! ay!

Lay.... Que tanta musica,

Ber.... (Et pègo)

Lay.... Noya, respont.

Lint.... (Quin apuro vatura el mont.)

(Com ho fare' per fugi;

si 'm sapiques dermayà.)

¡Ay! ay! que 'm sento puja'

una cora cap aquí... señala el cap.

Ay Deu meu! quina suho' freda.

Ber... Que t'agafa?

Cin... Ay, un desmay.

Ber... Porti Vinagre

Teod... Aixó ray... ab bunla

Lay...? Ah ara, que t'aguet ximplet?

Ber... Ensuma. fentli olora (un drapet xupat

de vinagre - que clareta s'hi haurà dut.)

Clan... No serà re!

Ber... Cintet, ensuma ben fort...

Teod... Dexil, mala herba may mort

Ber... Ah! soldadot de papè!

Escena última.

Dits y trifon.

Ber... Trifon, el noy se me'n va.

Trif... Com se'n va? si está asentat.

Ber... Vuy di, que s' es desmayat,

y tinch yò que 's morirà.

Trif... Agafa un pape' d' estrasa,
y ensés s'hi acostas al nas,

Lin... (Caramba!) sap. y dant un petit salt.

Trif... - - - - - Vaya quín cas.

Ber... Cint!...

Lin... No tinch res, ja m'ha parat.

Trif... Ficat una estona al llit.

Lin... Me ha agafat com un varguex

Ber... Si; una espècie de marex

de tans crits y tan burgit.

Noy aquí ningú s'entent; a trifon.
com que a tu t' falta energia,

resulta que tot lo dia

esteu ab un crit etern.

Basta ja de compliments

sigas home que ja es hora,

treu tots los joves a fora,

y despedeix als tinents.

Lay..... S'explica com un lletrat,

trif..... Despedirlos? ca! al contrari;

antes es precis que aclarir

el perquè aquí casa ha entrat.

Y que no 'm vinga ab mentidas

ni rahons de peu de canch;

parli clari; o la nostre sanch

acabará ab nostres vidas,

teod..... No es la pò el que 'm fa parlar.

Si ho faig es sols per la Clara

y a vosté que es el seu para

demano la seva ma,

trif..... La noya? (Aquesta es mes bona.) molt admirada

La Claretta?

teod..... Si seño!

trif..... (Y tan que 'm pensaba jo

que festejava a la dona.)

Lay..... La noya está enamorada....
y crech, no t'hi oposaràs...

Trif..... Al contrari, no, que s' cas...
que s' casin, si a mi m' agrada,
(Ay deu meu, quin pàs mes tret.)

Clar..... Gracias pare, soch felis

Ber.....; Donchs y el nostre compromís?

¿Que 'n faig jo ara del l'intet?...

Cin.....; Ay, ay!... axò l'hi sap greu?

No s'hi amohini, al contrari;

l' hereu del Apotecari

pot tria' per tot arreu.

Ber..... La casas ab el tinent....

despreciant el meu xicot?

Trif..... La quietut avans que tot.

Ber..... Dexém está aquesta gent.

Tornemsen al poble noy.

Despues de lo que ha passat....

P 571
ro =

Ay deu t' hagi perdonat...

antes d' un any a san Boy.

Trif... Bernat, vuy viure tranquil.

Ber... Anem. La Cintet.

Lin... - - - - - Primè dextim di.

al publich.

Señors, si volen veni

els pagarem el carril;

pe 'l demés no cal pensarhi,

tindran casa, taula, plat,

fins que prèngui nou estat

l' hereu del Apotecari.

Fin.

1851
GOMMA
ALMA

